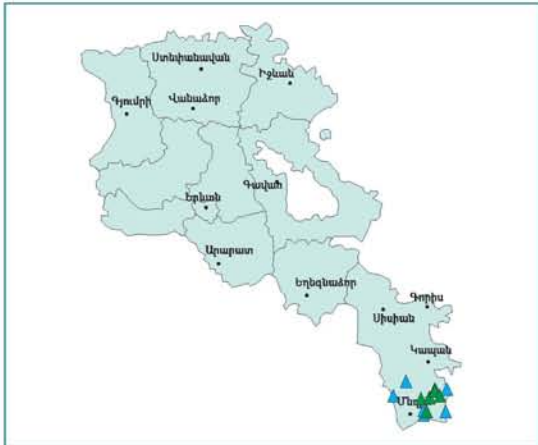

315. *Tulipa confusa* Gabrielian — Վարդակակաչ խճճված — Тюльпан запутанный

© Կամիլյա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

EN B 1 ab(i,ii,iii,iv) + 2 ab(i,ii,iii,iv)

Կարեգորիա: Վտանգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Ծաղկաբույս՝ 20–30 սմ բարձրության, լայն ձվաձև, մինչև 30 մմ լայնության տիկունով և կաշենման, մագոտ բեփուկներով: Ծաղիկը՝ 5–7 սմ տրամագծով գավաթաձև, ֆուրսիին վարդագույն, լիմոնիդեղին, կամ, հազվադեպ, կարմիր: Պտուղը՝ 4–6 սմ երկարության, 2 սմ լայնության: Բարձրարժեք գեղագարդային տեսակ է:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է Ջանգեզուրի (Քաջարան, լեռնագագար Խուստուփ, «Շիկահոգ» պետական արգելոց, Ծավ, Ներքին Հանդ) և Մեղրու (Գյումարանց, Մեղրու լեռնաշղթայի կատարի երկարությամբ) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 600 քառ. կմ է, AOO՝ 44 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 5: Աճում է Հարավային Անդրկովկասում և Ղարաբաղում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է միջին լեռնային գոտուց մինչև ենթալպյան գոտի, ծ. մ. 1800–2700 մ բարձրությունների վրա, բացառություն, ժայռոտ տեղերում, կաղնու–բոխտ անտառում, ենթալպյան մարգագետիններում: Ծաղկում է ապրիլ–մայիս ամիսներին, պտղաբերում՝ մայիս–հուլիսին: Բույսերի մեջ հանդիպում են երեք ձևեր: Լիմոնի դեղին ծաղիկներով, ֆուրսիին վարդագույն՝ նույն լիմոնի բուրմունքով և կարմիր՝ առանց հոտի: Միշտ ծաղկում է երկու շաբաթ ուշ քան *Tulipa sosnovskyi* տեսակը, որը աճում է նույն վայրերում:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճակավայրերի կորուստ կամ ղեկավարացիա՝ հողատարածքների յուրացման հետևանքով, հավաք ծաղիկփնջերի համար:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոպուլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Շիկահոգ» պետական արգելոցի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Bulb broadly ovate, up to 30 mm in diameter; tunics blackish–grayish–brown or dark brown, from inside silvery pilose. Flower very large saucer–shaped, fuchsine–pink or lemon–yellow, rarely red. Capsule 4–6 x 2 cm.

Distribution. In Armenia it grows in Zangezur (Kadjaran, mountain Khustup, “Shikahogh” State Reserve, Tsav, Nerkin Hand) and Meghri (Gyumarants, Meghri range) floristic regions. EOO is 600 km², AOO is 44 km², the number of locations is 5. The species grows in South Transcaucasia and Karabagh.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows from middle to sub–alpine belt, at the altitude of 1800–2700 meters above sea level, in the glades, in stony places, in oak–hornbeam forests, on relatively moist slopes, in the sub–alpine meadows. Flowering from March to April, fruiting from May to July. This is a mesophilous species. Three forms are met in the wild: with yellow–lemon flowers, fuchsine–pink with slight odor of lemon and red odorless. The species always flowers two weeks later than *Tulipa sosnovskyi* species which grows in the same areas.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development, collection for bouquets.

Conservation actions. Part of the population is conserved in “Shikahogh” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA. Габриэлян Э. Ц. 2001. Род *Tulipa*.

Флора Армении, 10: 59–70. Liechtenstein.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 161. Ереван.

Габриэлян Э. Ц. 2006. Род *Tulipa*.

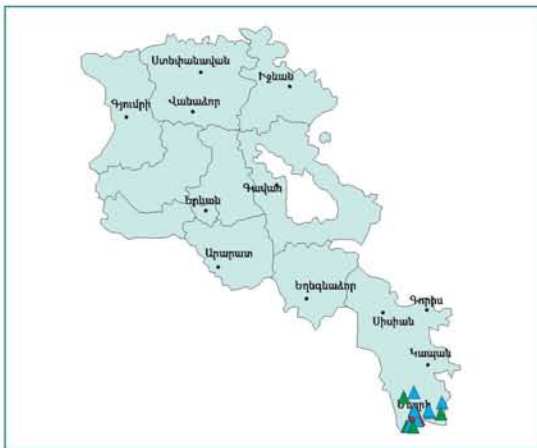
Конспект флоры Кавказа, 2: 80–83. Санкт–Петербург

Կազմող՝ Կ. Գ. Թամանյան

Compiler K. G. Tamanyan

316. *Tulipa florenskyi* Woronow — Վարդակակաչ Ֆլորենսկու — Тюльпан Флоренского

EN B 1 ab(i,ii,iii,iv) + 2 ab(i,ii,iii,iv)

© Ա. Մալխասյան
© A. Malkhasyan

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Габриэлян Э. Ц. 2001. Род Tulipa.

Флора Армении, 10: 59–70. Liechtenstein.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 161. Ереван.

Габриэлян Э. Ц. 2006. Род Tulipa.

Конспект флоры Кавказа, 2: 80–83. Санкт–Петербург.

Կազմող՝ Կ. Գ. Թամանյան

Compiler K. G. Tamanyan

Վարդագրիս: Վտանգված տեսակ է: Հայտնի է միայն մեկ ֆլորիստիկական շրջանում: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է: Աղետալիորեն անհետանում է ծաղկեման ժամանակ իրականացվող գիշատիչ հավաքի պատճառով:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա սոխուկավոր բույս՝ 10–20 սմ բարձրության: Սոխուկի թեփուկները՝ առնելով մագուս: Յողունը՝ բարակ մերկ: Տերևները՝ թխակապույտ, ալիքավոր եզրերով, սրանման, հաճախ հետ թեքված, 8–10,5 սմ երկարության, սովորաբար երկարությամբ ծավալած: Ծաղիկը՝ մեծ, 3–5 սմ տրամագծով միայնակ, մուգ կարմիր կամ լիմոնի դեղին: Ծաղկապատի մասերը՝ կարմրածաղիկ ձևի մոտ՝ դեղին, դեղնածաղիկի մոտ՝ մոխրագույն պուտով կամ առանց պուտի: Առնչաթելերը՝ մերկ, սև: Տուփիկը՝ սրացած կտուցով: Բարձրարժեք գեղագարդային բույս է:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Մեղրու ֆլորիստիկական շրջանում (Ագարակ, Մեղրի, Կարճնան, Շվանիձոր, Նյուվադի): EOO 350 քառ. կմ է, AOO՝ 40 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 4: Հայաստանից բացի, աճում է Նախիջևանում, Հարավարևմտյան Ադրբեջանում և Արևմտյան Իրանում (Շախպուր):

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 550–1000 մ բարձրությունների վրա, չոր քարքարոտ և կավային լանջերին, շիրյակում, արիդ. նոսրանտառներում: Ծաղկում է ապրիլ–մայիս ամիսներին, պտղաբերում՝ մայիս–հունիսին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, հավաք ծաղկեման ժամանակ համար:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ, ստեղծել նոր ԲՀՊՏ Ագարակ ավանի շրջակայքում, ներդնել ծաղկաբուծության բնագավառում:

Category. Endangered species. It occurs in one floristic region. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km². The species faces extremely high risk of extinction caused by excessive collection for bouquets.

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 10–20 cm. Bulb tunics adpressed–pilose. Scape thin, glabrous. Leaves glaucous, sword-like, usually folded at margins undulate, often reflexed. Flower large, dark red or lemon–yellow; perianth segments of red form with black spot, of yellow ones – with grey spot. Capsule with acuminate rostellum.

Distribution. In Armenia it grows only in Meghri (Agarak, Meghri, Shvanidzor, Karchevan, Nyuvadi) floristic region. EOO is 350 km², AOO is 40 km², the number of locations is 4. Besides Armenia the species grows in Nakhichevan, South–West Azerbaidjan and West Iran (Shakhpur).

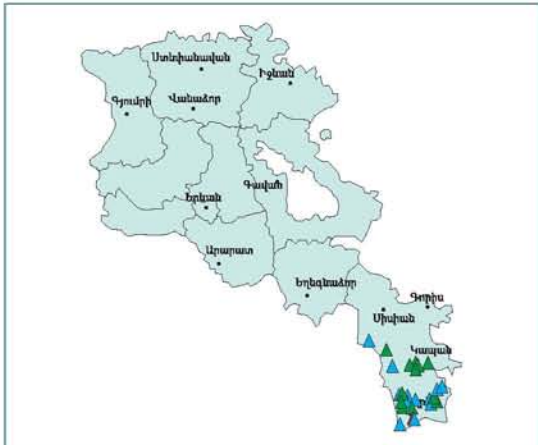
Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitude of 550–1000 meters above sea level, on dry stony and clay slopes, in shibliak and open arid forests. Flowering from April to May, fruiting from May to June.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, collection for bouquets.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state, establishment of new specially protected nature area in the surroundings of Agarak settlement, introduction into floriculture.

317. *Tulipa sosnovskyi* Achverdov & Mirzoeva — Վարդակակաչ Սոսնովսկու — Тюльпан Сосновского

EN B 1 ab(i,ii,iii,iv) + 2 ab(i,ii,iii,iv)

© Կամիլլա Թամանյան
© Kamilla Tamanyan

Կարեգործիչ: Վասնզված տեսակ է: Հարավային Անդրկովկասի էնդեմիկ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ-ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ-ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա ախտավոր բույս՝ 25–50 սմ բարձրությամբ: Մոխրակապույտ ծված, բաց դարչնագույն թույլ կաշեման, ներսից՝ սպիտակ մազոտ քեփուկերով: Տերևները՝ երկարավուն նշտարաձև, վերևում և ներքևում նեղացող, միշտ կորացած: Ծաղիկը՝ շատ մեծ 8–10 սմ տրամագծով միայնակ, զավթաբանման, մուգ կարմիր: Ծաղկապատի մասերը՝ ձգված-սրացած: Առջաքերերը՝ մերկ, սև, լայնացած, մինչև 2 մմ երկարությամբ: Տուփիկը՝ 3–7 մմ երկարությամբ, 2–3 սմ լայնությամբ:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է Զանգեզուրի (Քաջարան, Լեռնաձոր, Փյառուտ, Տաթև, Շիկահող, Կապան) և Մեղրու (Լեռնագագաթ՝ Բերդարար, Արծվաբերդ, Գյումարան, Վարդանիձոր, Լիճք, Վահրավար և այլն) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 1350 քառ. կմ է, AOO՝ 88 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 5: Հայաստանից բացի, աճում է Նախիջևանում (Օրդուբադ, Լեռնագագաթ՝ Մոյուխ):

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորինից մինչև ենթալպյան գոտի, ծ. մ. 700–2300 մ բարձրությունների վրա, ժայռոտ տեղերում, խաչքարաքարոտ քավվածքներում և փրփրոտներում, խճաքաքար տեղերում, կաղնու և գլխու մուսրանտառում, անտառի եզրերին և քարատեղերում: Ծաղկում է ապրիլ-մայիս ամիսներին, պտղաբերում՝ մայիս-հունիսին:

Մահմանավակնող գործոններ: Մահմանավակն ստարածման և բնակության շրջանների, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ հողատարածքների յուրացման հետևանքով, ոչնչացում ծաղկեփնջերի համար:

Պահպանության միջոցառումներ: Մեկ պոպուլյացիա պահպանվում է «Շիկահող» պետական արգելոցի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. Endemic of South Transcaucasia. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 25–50 cm. Bulb ovate; tunics light brown, coriaceous, from inside gold-shining pilose. Flower very large, cup-shaped, dark red; perianth segments narrowing towards the apex and base. Capsule 3–7 x 2–3 cm.

Distribution. In Armenia it grows in Zangezur (Kadjaran, Lernadzor, Pkhrut, Tatev, Shikahogh, Kapan) and Meghri (mountain Berdakar, Artsvaberd, Gyumaran, Vardanidzor, Lichk, Vahravar etc.) floristic regions. EOO is 1350 km², AOO is 88 km², the number of locations is 5. Besides Armenia the species grows in Nakhichevan (Ordubad, mountain Soyukh).

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows from lower to sub-alpine belt, at the altitude of 700–2300 meters above sea level, on rocky and stony slopes, screes, in oak and juniper open forests, at forest edges and glades. Flowering from April to May, fruiting from May to June.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by land development, collection for bouquets.

Conservation actions. One population is conserved in “Shikahogh” State Reserve. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA. Габриэлян Э. Ц. 2001. Род Tulipa.

Флора Армении, 10: 59–70. Liechtenstein.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 162. Ереван.

Габриэлян Э. Ц. 2006. Род Tulipa.

Конспект флоры Кавказа, 2: 80–83. Санкт-Петербург.

Մագնող՝ Կ. Գ. Թամանյան

Compiler K. G. Tamanyan

318. *Tulipa sylvestris* L. — Վարդակակաչ անտառային — Тюльпан лесной

CR B 1 ab(i,ii,iii,v) + 2 ab(i,ii,iii,v)

© www.jv.wikipedia.org

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Габриэлян Э. Ц. 2001. Род Tulipa.

Флора Армении, 10: 59–70. Liechtenstein.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 164. Ереван.

Габриэлян Э. Ц. 2006. Род Tulipa.

Конспект флоры Кавказа, 2: 80–83. Санкт–Петербург.

Կազմող՝ Կ. Գ. Թամանյան

Compiler K. G. Tamanyan

Կարեգործիչ: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հայտնի է մեկ ֆլորիստիկական շրջանում: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 10 քառ. կմ–ից պակաս է:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա սոխավաճիկ բույս՝ 20–50 սմ բարձրությամբ: Սոխավերձ ծածկված բաց գույնի, քթեղակի կաշեման, միայն վզիկի և հիմքի մասում կոշտամազ թեփուկներով: Տերևները՝ գծային նշտարած, սավառաքար ուղիղ կանգնած, հաճախ կարմրավուն եզրերով: Ծաղիկը՝ մեծ, 2–4 սմ երկարությամբ, ներսից վառ դեղին, արտաքինից ծիրանի կանաչավուն: Առէջաբերելը՝ ամբողջ երկարությամբ լայնացած: Մերմնարանը՝ խիլկած: Տափիկը՝ երկարավուն եռանիստ, հանկարծակի սրածայր:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է միայն Իջևանի ֆլորիստիկական շրջանում (Այգեպար, Մոսես, Ներքին Կարմիր): AOO 8 քառ. կմ է, լոկալիտատը՝ 1: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Հայաստանի Անդրկովկասը, Իտալիան, Սիցիլիան և Սարդինիա կղզիները և Հյուսիսային Իրանը:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 700–1000 մ բարձրությունների վրա, խառամած կանգնած, ցամաքում, անտառի եզրերին: Ծաղկում է ապրիլին, պսակաբերում՝ մայիսին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ հերկման պատճառով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է կազմակերպել հետազոտական աշխատանքներ՝ նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. It occurs in one floristic region. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km².

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 20–50 cm. Bulb tunics light, slightly coriaceous, hirsute in the collar and at base. Leaves linear–lanceolate usually upright, often reddish on the margins. Flower large, bright yellow inside, purple–greenish outside.

Distribution. In Armenia it grows only in Idjevan floristic region (Aygepar, Movses, Nerkin Karmir). AOO is 8 km², the number of locations is 1. The main area of distribution includes South Transcaucasia, Italy, Sicily and Sardinia islands and North Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitudes of 700–1000 meters above sea level, in steppes and meadows, in the fields, forest edges. Flowering in April, fruiting in May.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by tillage.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state, search of new habitats.

319. *Linum barsegianii* Gabrielian et Dittr. — Կրավար Բարսեղյանի — Лен Барсегяна
(= *L. seljukorum* auct. non P. H. Davis)

$$CR B 1 \text{ } ab(i,ii,iii) + 2 \text{ } ab(i,ii,iii)$$

© ՀՀ ԳԱՄ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի,
Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբա-
նության ինստիտուտի, Վրաստանի ԳԱ Բուսաբանու-
թյան ինստիտուտի հերբարիումների նյութեր
Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA,
V.L.Komarov's Botanical institute of AS RF, Institute of
Botany of AS of Georgia.

Красная книга Армянской ССР. 1990: 164. Ереван.

Егорова Т. В., Габриэлян Э. Ц. 1998. Критические замечки о некоторых видах рода *Linum* L. (Linaceae) флоры Армении. Новости сист. высш. раст.: 158–165. Санкт-Петербург.

Կազմող՝ Ի. Գ. Արևշատյան

Compiler I. G. Arevshatyan

Կարեգործի: Կրիտիկական վիճակում գտնվող տեսակ է: Հաստատանի ենթեմի է: Հայտնի է մեկ պոպուլյացիա՝ 10 քառ. կմ-ից պակաս տարածման երևակայության շրջանների մակերեսով: Տեսակը աճում է ինտենսիվ մարդածին ազդեցության գոտում:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ
ընդգրկված էր որպես *Linum seljukorum* 1 կարգավիճակով՝ ոչնչաց-
ման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Միայն թավոտ, գեղձերով ծածկված բույս՝ 7-30 սմ բարձրությամբ: Յողուկները՝ երկարավուն, սովորաբար մեկական, ուղիղ, վերին կեսում՝ թավոտ: Տերևները՝ երկարավուն, հաստավուն, գեղձավոր եզրերով: Ծաղկաբույլը՝ 5-14 ծաղիկներով: Բաժակաբերքերի՝ եզրերը գեղձերով: Պսակաբերքերը՝ 7-8 մմ երկարությամբ, բաց դեղին ոսկիով: Տուփիկը՝ 4-5 մմ երկարությամբ:

Տարածում: Աճում է միայն Երևանի ֆլորիստիկական շրջանում, Առաքապատ ավանի շրջակայքում: AOO 4 քառ. կմ է. տեկապտեղոր՝ 1:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոգենետիկական առանձնահատկություններ: Աճում է ստորին լեռնային գոտում, ծ. մ. 850 մ բարձրության վրա, կյանքն-հիբիկային աղակալած ճահիճներում: Մաղկում է հունիս-հուլիս ամիսներին, պտղաբերում՝ օգոստոս-հոկտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, պոպուլյացիայի փոքր խտություն, աճելափայտերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ ճահիճների չորացման, արածեցման, բուսականության ալոման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: ՀՀ Կառավարության 2008 թ. որոշման համաձայն Արարատի ճակիճները ընդգրկված են բնության հուշարձանների ցանկում, որպես «Արակալած ճակիճ»: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Critically endangered species. Endemic of Armenia. One population is known. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 10 km². The species grows in the area of intensive anthropogenic influence.

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included as *Linum seljukorum* under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Pubescent, glandulose annual plant, 7–30 cm. Stems unbranched, usually solitary, erect, pubescent in the upper part. Leaves oblong, fleshy, stipulate-glandulose on margins. Inflorescence 5–14-flowered. Sepals 7–8 mm long, light blue, with light yellow claws. Capsule 4–5 mm long.

Distribution. In Armenia it grows only in Yerevan floristic region (surroundings of Ararat town). AOO is 4 km², the number of locations is 1.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitude of 850 meters above sea level, in salt marshes. Flowering from June to July, fruiting from August to October.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, small density of the population, loss/degradation of habitats caused by drainage of marshes, grazing, vegetation burning.

Conservation actions. According to 2008 decree of the Government of RA the salt marshes of the Ararat Plain were included in the list of natural monuments. Necessary: monitoring of the population state.

334. *Alcea karsiana* (Bordz.) Litv. — Տուղրավարդ Դարսի — Шток-роза карская

$$ENB \ 1 \ ab(iii) + 2 \ ab(iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի
 Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.
 Габриэлян Э.Ц. 1973. Род Alcea L.
 Флора Армении, 6: 69–79. Ереван.
 Красная книга Армянской ССР. 1989: 165. Ереван.
 Կազմող՝ Ն. Խանձյան
 Compiler N. Khandjyan

Կարեգործի: Վստահվում տեսալ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է: Տեսակիին ապահովում է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում՝ գյուղատնտեսական գործունեության հետ կապված աճելավայրերի պայմանների փոփոխության հետ:

Հայաստանի Կարմիր զորքի ստաֆին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 2 կարգավիճակով՝ հազվագյուտ տեսակ:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա խոտաբույս՝ 30–100 սմ բարձրությամբ, խիտ ծածկված ոսկեգույն պարզ աստղաձև երկծայկ մազիկներով: Տերևները՝ ներքևից զուստ սպիտի խիտ բավառաբլուրիկ: Մաղիկները՝ մեծ, 5–7 սմ արմազծով, հնգատիպ սպիտակ պսակաթերթերով: Ենթարմազիկ՝ երկարավուն ռռանկյուն թերթերով՝ 10–12 մմ երկարությամբ, բաժանկից կարճ: Պառուր՝ առանկիտ՝ կազմված 18–40 միասերմ մերկիսաթափանցիկ: Մեղմերը՝ երկխամամակ:

Տարածում: Հանդիսւմ է Վերին Ալյուրյանի (գլխի Գ-թաշեն) և Շիրակի ֆորիաֆիկական շրջաններում (Հառոմ, Լեճգեղի շրջակայք, Քալալ արք): EOO 300 քառ. կմ է, AOO՝ 20 քառ. կմ է: Լեկալիստեաները՝ 4: Ընդհանուր արեանք ընդգրկում է Հյուսիսարևելյան Անատոլիան (Արդախան, Կրասնորոգան, Քարսկոյառ):

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Ամռամ է միջին, վերին լեռնային և ենթալպյան զոնաների 1600–2600 մ բարձրությունների վրա, լեռնային ստափաստաններում, ժայռոտ լեռնալանջերին, չոր արքարտառ տեղերում: Շաղկերտ է հունիս–օգոստոս ամիսներին, պտղաբերում՝ հուլիս–սեպտեմբերին: Գեղազարդային բույս է, մահ՝ դեղաբույս:

Սահմանափակող գործոններ: Աճերվայրերի կորստաւ կամ դէզրադացիս՝ կապկամ գլոյաւտնտեսական գործունէության ընդարձակման հետ:

Պատկանություն միջոցառումներ: Պատկանություն միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km². The species faces decline of the extent of occurrence and the area of occupancy caused by changes in habitat conditions.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 2: Rare species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb, densely covered with bicuspidate hairs. Leaves large, more densely pubescent from below. Flowers large, 5–7 cm in diameter; petals 5, white. Epicalyx of elongate triangular leaflets 10–12 mm long. Fruit compressed, of 18–40 1-seeded mericarps. Seeds reniform.

Distribution. It occurs in Upper Akhuryan (village Gtashen) and Shirak (Horom, LenGES surroundings, mountain Kachal) floristic regions. EOO is 300 km², AOO is 20 km², the number of locations is 4. The general area of distribution includes North–East Anatolia (Ardahan, Karaurean, Karakurt).

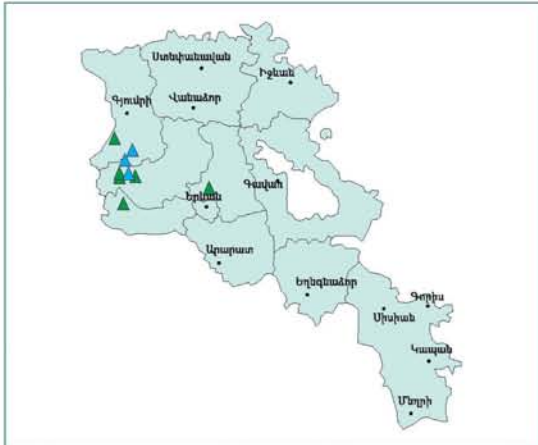
Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in middle, upper and sub-alpine belts, at the altitude of 1600–2600 meters above sea level, in the mountain steppes, on rocky slopes, on dry stony places. Flowering from June to August, fruiting from July to September.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by the expansion of agricultural actions.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

335. *Alcea sophiae* Iljin — Տուփավարդ Սոֆիայի — Шток-роза Софии

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Գևորգի Ֆայվուշ
© Georgi Fayvush

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի
հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Габриэлян Э. Ц. 1973. Род *Alcea* L.

Флора Армении, 6: 69–79. Ереван.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 165–166. Ереван.

Կազմող՝ Ն. Խանձյան

Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Վտանգված տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս: Տեսակին սպառնում է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում՝ կապված աճեղավայրերի պայմանների փոփոխության հետ:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման անմիջական սպառնալիքի ենթակա:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա խոտաբույս՝ 30–100 սմ բարձրության, ծածկված ցրված մանր աստղաձև մազիկներով: Տերևները՝ կտրավուն, 5 թևեղակի հատված թլթալներով, երկու կողմից միագույն: Ծաղիկները՝ մեծ, հնգաթևյա սպիտակ պսակաթերթերով: Ենթաբաժակը՝ եռանկյուն թերթերով, 7–10 մմ երկարության, 2 անգամ բաժակից կարճ: Պսակը՝ արոխձաձև՝ կազմված բազմաթիվ միասերմ մերկարայիտմներից: Սերմերը՝ երկամսձև, եզրից թևավոր:

Տարածում: Հանդիպում է Շիրակի (Թալին, Գեղաշեն, Բագրավան, Մաստարա, Մարալիկ, Քարակերտ, Թաթուլ, լեռնագագաթ՝ Արտենի) և Երևանի (Հրազդան գետի ափ) ֆլորիստիկական շրջաններում: ԵՕՕ 1590 քառ. կմ է, ԱՕՕ՝ 32 քառ. կմ: Լոկալիտները՝ 5: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Հարավարևմտյան Անդրկովկասը, Հյուսիսարևելյան Անատոլիան (Սուրմալու, Կարակալա):

Վենսարանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է միջին լեռնային գոտու ծ. մ. 1300–1800 մ բարձրությունների վրա, լեռնային տափաստաններում, չոր քարքարոտ տեղերում, ժայռերի միջև: Ծաղկում է հունիս–օգոստոս ամիսներին, պաղարերում՝ հուլիս–սեպտեմբերին: Գեղազարդային տեսակ է:

Մահմանափակող գործոններ: Աճեղավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ կապված տնտեսական գործունեության ազդեցության հետ:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km². The species faces decline of the extent of occurrence and the area of occupancy caused by changes in habitat conditions.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 30–100 cm, dispersely covered with small stellate hairs. Leaves almost rotundate, slightly quinquepartite-emarginate. Flowers large, pentamerous, white. Epicalyx 7–10 mm long, twice shorter than calyx, of triangular leaflets. Fruit compressed, of numerous 1-seeded mericarps. Seeds reniform-alate.

Distribution. It grows in Shirak (Talin, Pemsashen, Baghravan, Mastara, Maralik, Karakert, Tatul, mountain Arteni) and Yerevan (river bank of Hrazdan) floristic regions. EOO is 1590 km², AOO is 32 km², the number of locations is 5. The general area of distribution includes South–West Transcaucasia, North–East Anatolia (Surmalu, Karakala).

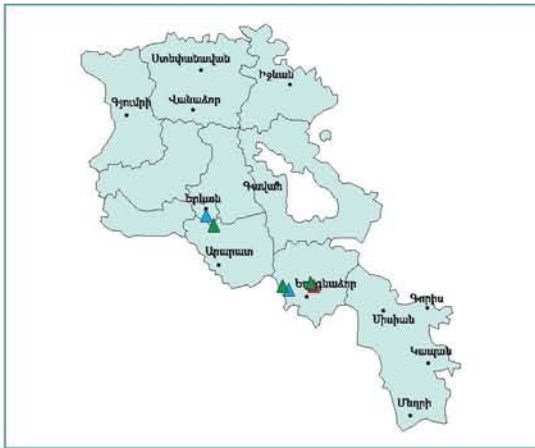
Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in middle mountain belt, at the altitude of 1300–1800 meters above sea level, in the mountain steppes, in rocky places, between the cracks in the rocks. Flowering from June to August, fruiting from July to September. Decorative species.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by the influence of economical actions.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

336. *Malvella sherardiana* (L.) Jaub. — Մոլոշիկ Ժերարի — Мальвоочка Жерара

EN B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Օրի Ֆրագման
© Ori Fragman© Սարա Գոլդ
© Sara Gold

Կարեգործիչ: Վասնզված տեսակ է: Տարածման և բնակության շրջանների մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս է: Տեսական սպառնալու է տարածման և բնակության շրջանների կրճատում՝ կապված աճեցվածքների պայմանների փոփոխության հետ:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման անմիջական սպառնալիքի ենթակա:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:

Նկարագրություն: Բազմամյա բույս՝ 10–50 սմ բարձրությամբ, քաղցր թափառությամբ, խիտ տերևակալված, փոփոխ կամ բարձրացող ցողուններով: Տերևները՝ սրտաձև երկնաման, աղեղնազր: Շաղկենիք՝ անուրային, բարակ երկար կոթերով: պսակաթերթերը՝ մուգ վարդագույն, երկու անգամ բաժակից երկար: Ենթաբաժակը՝ 3 սպառ թերթիկից՝ ծածկված կարճ խաղաններով: Պսակները՝ արոնջավոր՝ միասերմ փքված մերիկարպների՝ պտղամասերի բաժանվող: Սերմերը՝ ձվաձև:

Տարածում: Հանդիպում է Երևանի (Վարդաշեն, Էրեբունի) և Գարեղեգիսի (Արփի, Արենի, Եղեգնաձոր, Գեղամի, Զիվա) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 320 քառ. կմ է, AOO՝ 24 քառ. կմ: Լուկայտեաները՝ 3: Ընդհանուր առեպը ընդգրկում է Արևելյան Անդրկովկասը, Թալիշը, միջերկրածովյան ավազանի երկրները, Դրիմը, Անատոլիան, Հյուսիսային Իրանը:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնի լեռնային գոտու ծ. մ. 800–1200 մ բարձրությունների վրա, չոր կափա լանջերին, ցամաքում, ճանապարհների մոտ: Շաղկում է մայիս ամսին, պտղաբերում՝ հունիսին:

Սահմանափակող գործոններ: Աճեցվածքների կորուստ կամ դեգրադացիա՝ կապված ենթակառուցվածքի զարգացման, հողատարածքների յուրացման հետ:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության միջոցառումներ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The extent of occurrence and the area of occupancy are less than 500 km². The species faces decline of the extent of occurrence and the area of occupancy caused by changes in habitat conditions.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial herb 10–50 cm, with prostrate or ascending, densely foliated velutinous stems. Leaves cordate–reniform. Flowers axillary, on long thin pedicels. Petals dark pink. Epicalyx of 3 free leaflets. Fruit compressed, dividing to 1-seeded inflated mericarps. Seeds ovoid, small.

Distribution. It occurs in Yerevan (Vardashen, Erebuni) and Darelegis (Arpi, Areni, Yeghegnadzor, Getap, Chiva) floristic regions. EOO is 320 km², AOO is 24 km², the number of locations is 3. The general area of distribution includes East Transcaucasia, Talish, countries of the Mediterranean Sea basin, Crimea, Anatolia, and North Iran.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitude of 800–1200 meters above sea level, on dry clay slopes, in the fields, in road sides. Flowering in May, fruiting in June.

Limiting factors. Loss/degradation of habitats caused by infrastructure and land development.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Габриэлян Э. Ц. 1973. Род Alcea L.

Флора Армении, 6: 69–79. Ереван.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 166. Ереван.

Հավնոյ՝ Ն. Խանջյան

Compiler N. Khandjyan

337. *Menyanthes trifoliata* L. — Ջրաերենուկ եռաբերև — Бахта трехлистная

VU* B 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© Հասմիկ Տեր-Ոսկանյան
© Hasmik Ter-Voskanyan

Կարեգործիկ: Խոցելի տեսակ է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս: Հաշվի առնելով տեսակի ընդհանուր արեալի լայն տարածումը՝ կատեգորիան իջեցված է մեկ միավորով:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ ընդգրկված էր 2՝ հազվագյուտ տեսակ կարգավիճակով:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում ընդգրկված չէ:
Նկարագրություն: Բազմամյա սողացող կոճղարմատով ջրային բույս է: Ցողունը՝ 30–60 սմ երկարության: Տերևները՝ հերթադիր, մինչև 30 սմ երկարության կոթերով: տերևիկները՝ 3, հավասարաձև կամ էլիպսաձև, 5–8 սմ երկարության: Մաղիկները՝ 10–20, խիտ զագարնային ողկույզներում: Բաժակը՝ հնգաբաժան: Պսակը՝ ձագարնաձև, քերական մասի, 5 թրթիկներով: Թրթիկները՝ ներքին խիտ ծալավոր, սպիտակ կամ թույլ վարդագույն, ծաղկումից հետո թափվող: Պտուղը՝ միաբույն, երկփեղի ստոփիկ: Մերմերը՝ խաշոր, սեղմված:

Տարածում: Հանդիպում է Սևանի (Գիլի լիճ), Դարեղեզի (Չիմոյի և Փիրոսի լճեր), Զանգեզուրի (Վերդու լիճ) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO՝ 1540 քառ. կմ, AOO՝ 16 քառ. կմ, լոկալիտետները՝ 3: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է համապյա ամբողջ Կովկասը, բարեխառն Եվրասիան, Հյուսիսային Ամերիկան:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիլոգենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է միջին լեռնային գոտում ծ. մ. 1700–2000 մ բարձրությունների վրա, լճերում, կանգնած, ճահճացող ջրերում: Մաղկում է հուլիս–օգոստոս ամիսներին, պտղաբերում՝ օգոստոսին–սեպտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ յեզրադաշտի՝ կապված կլիմայի փոփոխության հետ:

Պահպանության միջոցառումներ: Պաշտպանության մի մասը պահպանվում է «Սևան» ազգային պարկի տարածքում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պաշտպանության վիճակի մոնիթորինգ, ex-situ պահպանություն, ներդնել ջրավազանների կամաչապատման համար:

Category. Vulnerable species. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km². Taking into consideration the wide range of distribution of the species the category of threat has been downgraded to VU.

It was included in the first edition of the Red Data Book of Armenia under Category 2: Rare species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Perennial aquatic herb 30–60 cm, with long creeping rhizomes. Leaves alternate, with deeply tripartite blades; petioles long, up to 30 cm, with long sheaths at base. Flowers in dense terminal raceme. Corolla white or pinkish; lobes densely fimbriate from inside. Fruit an unilocular capsule. Seeds large, compressed.

Distribution. In Armenia it occurs in Sevan (former Lake Gilli), Dorelegis (Chimoy and Piroso Lakes) and Zangezur (Verdo Lake) floristic regions. EOO is 1540 km², AOO is 16 km². Locations are 3. The general area of distribution includes almost the whole Caucasus, temperate Eurasia, and North America.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in middle mountain belt, at the altitude of 1700–2000 meters above sea level, in the lakes, in swampy, stagnant waters. Flowering from July to August, fruiting from August to September.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by global climate change.

Conservation actions. Part of the population grows in “Sevan” National Park. Necessary: monitoring of the population state, ex-situ conservation, introduction into gardening of water reservoirs.

Մկգրնադրյուններ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Аветисян В.Е. 1980. Род *Menyanthes* L.

Флора Армении, 7: 48. Ереван.

Барсегян А.М. 1981. Водно-болотная флора Армении и ее анализ. Флора, растительность и растительные ресурсы Армянской ССР, 8: 53–120. Ереван.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 167. Ереван.

Կազմող՝ Ն. Խանձյան

Compiler N. Khandjyan

338. *Najas minor* L. — Ջրահարս փոքր — Наяда малая

VUB 1 ab(iii) + 2 ab(iii)

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
 © Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ/References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի, Ռուսաստանի ԳԱ Վ. Լ. Կոմարովի անվան Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումի նյութեր
 Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA, V. L. Komarov's Botanical institute of AS RF.
 Барсегян А. М. 1981. Водно-болотная флора Армении и ее анализ. Флора, растительность и растительные ресурсы Армянской ССР, 8: 53–120. Ереван.
 Красная книга Армянской ССР. 1989: 167. Ереван.
 Ханджян Н. С. 2001. Род *Najas* L. Флора Армении, 10: 532–534. Liechtenstein.
 Կազմող՝ Ն. Խանճյան
 Compiler N. Khandjyan

Կարեգործիչ: Խոցելի տեսակ է: 1983 թ. հայտնաբերվել է մոտ Ապարանի ֆորիստիկական շրջանում: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակության շրջանի մակերեսը 500 քառ. կմ–ից պակաս:

Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ 1՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա կարգավիճակով:

CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում բացակայում է:

Նկարագրություն: Ջրային, սուզված կամ թռչող միամյա բույս՝ խիտ ճյուղավորված, հաճախ կոտրատվող ցողուններով: Տերևները՝ օղակալիք, դեղնականաչավուն տերևաթիթեղով 0.6–0.9 մմ լայնության, եզրերից՝ փոքրիշատե խաշոր, հիմքի մոտ հեռացած ստամիկներով; տերևապատյանները՝ կարճ, լայն, վերևում՝ ավելի մուգ գույնի ստամիկներով: Պտուղը՝ 4 մմ երկարության, 1 մմ լայնության, նստաղիք, 3–4 ողնուցանման, բարակ երկայնակի կողերով և դրանց միջև հորիզոնական բաց գույնի շերտերով:

Տարածում: Հայաստանում հանդիպում է Երևանի (Էջմիածին, Մասիս) և Ապարանի (Աղաձոր գյուղի մոտ Մարմարիկ գետի ձախափնյակում) ֆորիստիկական շրջաններում: AOO՝ 630 քառ. կմ, AOO՝ 12 քառ. կմ, լոկալիտները՝ 3: Ընդհանուր արեալը ընդգրկում է Արևմտյան Նախակովկասը, Արևելյան, Հարավային Անդրկովկասը և Թալիշը, Եվրոպան, Արևմտյան Սիբիրը, Փոքր, Միջին և Արևելյան Ասիան, Իրանը, Հնդկաստանը, Հյուսիսային Աֆրիկան:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիտոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառնիկ և միջին լեռնային գոտում ծ. մ. 800–1700 մ բարձրությունների վրա, ջրերում: Մտնում է հունիս–հուլիս ամիսներին, պառարկելով՝ հուլիս–օգոստոսին: Հիլոդգամ՝ ջրում փռվող բույս է: Ինտենսիվ բազմանում է վեգետատիվ եղանակով, որը սակայն հաճախ ճնշվում է ջրային խաշոր բույսերի կողմից:

Սահմանափակող գործոններ: Տարածման և բնակության շրջանների սահմանափակություն, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա:

Պահպանության միջոցառումներ: Պահպանության գործողություններ չեն իրականացվում: Անհրաժեշտ է իրականացնել պոպուլյացիաների վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Vulnerable species. In 1983 it was discovered also in Aparan floristic region. The extent of occurrence is less than 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km².

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Annual, submerged or floating aquatic plant with many-branched, often dividing, but remaining vital stems. Leaves verticillate, yellowish-green, 0.6–0.9 mm broad, with remote aculeoles at base. Flowers unisexual, with 2 perianth segments, unattractive. Fruits 4 mm long, broadly ellipsoidal, slightly compressed.

Distribution. In Armenia it occurs in Yerevan (Edjmiadzin, Masis) and Aparan (near the village Aghavnadzor, in the left bank of the river Marmarik) floristic regions. EOO is 630 km², AOO is 12 km². Locations are 3. The general area of distribution includes West Ciscaucasia, East and South Transcaucasia, Talish, Europe, West Siberia, Asia Minor, Middle and East Asia, Iran, India, North Africa.

Ecological, biological and phytocenological peculiarities. Grows in lower and middle mountain belts, at the altitude of 800–1700 meters above sea level, in waters. Flowering from June to July, fruiting from July to August. It is hydrophilous plant: pollinated by water. In spite of good vegetative reproduction it is often depressed by large water plants.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats.

Conservation actions. No conservation actions. Necessary: monitoring of the population state.

339. *Nitraria schoberi* L. — Բորալաթուփ Շոբերի — Селитрянка Шобера

$$ENB \ 1 \ ab(i,ii,iii) + 2 \ ab(i,ii,iii)$$

© ՀՀ ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիում
© Herbarium of the Institute of Botany of NAS of Armenia

Սկզբնաղբյուրներ\References

Հայաստանի ԳԱԱ Բուսաբանության ինստիտուտի
 հերբարիումի նյութեր

Herbarium materials of the Institute of botany of NAS RA.

Тахтаджян А. Л., Федоров Ан.А. 1972. Род *Nitraria*.

Флора Еревана: 174. Ленинград.

Мулкиджанян Я. И. 1973. Род *Nitraria*.

Флора Армении, 6: 201. Ереван.

Красная книга Армянской ССР. 1989: 168–169. Ереван.

Կազմող՝ Ժ. Ա. Հակոբյան

Compiler Zh. A. Hakobyan

Կարելեզորիա: Վտանգված տեսակ է: Արեալը մասնատված է: Տարածման շրջանի մակերեսը 5000 քառ. կմ–ից պակաս է, բնակչության շրջանի մակերեսը՝ 500 քառ. կմ–ից պակաս: Հովտաարածքների յուրացումը կարող է առաջացնել տարածման և բնակչության շրջանների կրճատում: Հայաստանի Կարմիր գրքի առաջին հրատարակության մեջ բնդրվելով էր 1 կարգավիճակով՝ ոչնչացման սպառնալիքի ենթակա տեսակ:

Ընդգրկված չէ CITES-ի և Բեռնի կոնվենցիաների հավելվածներում:

Նկարագրություն: Չոված, ճյուղավորված բույժ՝ 50–200 սմ բարձրության, սպիտակ կեղևով և փշոտ ճյուղերով: Տերևները՝ հերթադիր, պարզ, մասիլ, երկարավուն թիասն: Ծաղիկները՝ կարճ ռռիկներով: Պսակաթերթերը՝ կամայական դեղին, 4–5 մմ երկարության: Պատույնը՝ դարչնագույն կամ մուգ կարմիր:

Տարածում: Հանդիպում է Երևանի (Արզազամոդ, Արազադի, Մարգարա, Երասխաստուն) և Մեղրու (Արարս գետի ողողադաշտ) ֆլորիստիկական շրջաններում: EOO 2350 բառ. կմ է, AOO՝ 12 բառ. կմ, լոկալիտեաները՝ 2: Հայաստանից բացի աճում է Արևելյան Նախակովկասում, Արևելյան Կովկասում, Կենտրոնական և Արևելյան Անդրկովկասում, Նախիջևանում, Հարավարևելյան Եվրոպայում, Իրանում և Միջին Ասիայում:

Կենսաբանական, էկոլոգիական և ֆիզիոցենոլոգիական առանձնահատկություններ: Աճում է սառըրին լեռնային գոտում, ծ. մ. 700–800 մ բարձրությունների վրա, առավելագույն խանավ ստորամերձում: Մտելում է մայիս–հուլիս ամիսներին, պտղաբերում՝ օգոստոս–սեպտեմբերին:

Սահմանափակող գործոններ: Սահմանափակ տարածման և բնակության շրջաններ, աճելավայրերի կորուստ կամ դեգրադացիա՝ ռազման, հողերի սպառնկման և գյուղատնտեսական հանրակների համար դրանց յուրացման հետևանքով:

Պահպանության միջոցառումներ: Պոստլյացիայի մի մասը պահպանվում է «Ուրլան կարմիր» արգելալսյայի տարածքում: Անհրաժեշտ է կազմակերպել հետազոտական աշխատանքներ նոր աճելավայրեր հայտնաբերելու համար, իրականացնել պոստլյացիայի վիճակի մոնիթորինգ:

Category. Endangered species. The area of distribution is fragmented. The extent of occurrence is 5000 km², the area of occupancy is less than 500 km². Land development may cause decline of the extent of occurrence area of occupancy.

In the first edition of the Red Data Book of Armenia it was included under Category 1: Endangered species.

It is not included in the Annexes of CITES and that of the Bern Convention.

Description. Shrub, 50–200 cm, with divaricate spiny branches and white bark. Leaves alternate, simple, fleshy, oblong–spathulate. Flowers on short pedicels. Petals greenish–yellow, 4–5 mm long. Fruits brown or dark red.

Distribution. It occurs in Yerevan (Argavand, Arazap, Markara, Eraskhahun) and Meghri (Araks river alluvium) floristic regions. EOO is 2350 km², AOO is 12 km², the number of locations is 2. Besides Armenia the species grows in East Ciscaucasia, East Caucasus, Central and East Transcaucasia, Nakhichevan, South-East Europe, Iran and Middle Asia.

Ecological, biological and phytocoenological peculiarities. Grows in lower mountain belt, at the altitude of 700–800 meters above sea level, mostly in moist saline soils. Flowering from May to July, fruiting from August to September.

Limiting factors. Restricted extent of occurrence and area of occupancy, loss/degradation of habitats caused by irrigation, soil drainage and land development for agricultural purposes.

Conservation actions. Part of the population grows in "Vordan Karmir" reservation. Necessary: monitoring of the population state, search of new habitats.